Özel Sayı

13 MAYIS 1950

Hür Gençlik

HÜR BİR TAHSİL, HAKİKÎ BİR HÜRRİYET, DEVAMLI BİR SULH İÇİN

Fiatı 10 Krş.

Aydın Gençlik Mücadeleye devam ediyor

Günün Şiarı:

Nâzım Hikmeti Kurtarınız!

HAKSEVER HALKIMIZA!..

Bütün hayatında kendisi için hiç bir şey istemeyen, yalnız halkının ıstırabını yaşayan, şiirlerinde, destanlarında onların mücadelelerini anlatan büyük şairimiz Nâzım Hikmet 13 yıl önce hiç bir hukukî ve kanunî esasa dayanmaksızın haksız yere 28 yıl 5 aya mahkûm edildi. Bu haksızlığın kaldırılması için yaptığı devamlı müracaatlardan hiç bir netice alamadı. Sağlık durumu gittikçe kötüleşen Nâzım Hikmet hapisane köşelerinde kadere boyun eğip ağır ağır ölmektense, «milletine yazdığı son istidaya canını pul yerine koyarak» yeni bir mücadeleye atıldı. 2 mayıstan itibaren açlık grevine başladı. Nâzım Hikmetin kurtarılması için adaleti seven, bu açık haksızlığa tahammül edemiyen dünyanın ve memleketimizin bütün namuslu insanları birleşerek yetkili makamlar nezdinde bir çok teşebbüslerde bulundular. Bütün bunlara karşı, resmî makamlar, yalnızca sustu.

Yarın memleketimizin mukadderatını eline alacak olan ve bunun sorumluluğunu bütün varlığı ile duyan Türk Gençliği adına mesul makamlardan soruyoruz:

Dünyamızın insan haklarının korunması için seferber olduğu demokrasi devrinde, İnsan Hakları Beyannamesini imzalamış bir memlekette insanlığın gözbebeği Nâzım Hikmet'in yaşama hakkını gasbetme salâhiyetini size kim

rı Beyannamesini imzalamış bir memlekette insanlığın gözbebeği Nâzım Hikmet'in yaşama hakkını gasbetme salâhiyetini size kim

verdi?..

Halk oyu önünde bir kere daha açıklarız ki; onun ölümüne seyirci kalırsak bütün dünya ve gelecek nesiller bizi lânetle anacaktır. Bunu önlemeliyiz.

Haksızlığa karşı koyan, adaleti savunan, genç, ihtiyar, kadın, erkek bütün vatandaşlar:

Henüzvakit geçmeden her türlü demokratik hakkınızı kullanarak harekete geçiniz ve yapılacak her teşebbüsü destekleyiniz.

Biz, bir gençlik teşekkülü olarak, Nâzım Hikmetin cezasının infazı durduruluncaya kadar, mücadele edeceğimizi ve bu yolda girişilen her türlü teşebbüse bütün mevcudiyetimizle katılacağımızı ilân ederiz.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği

Diğer taraftan Dernek Genel Sekreterinin bildirdiğine göre, yukarda yazılı beyannameyi da-

(Devamı 2 nci sayfada)

— Ellerinize Ve Yalana dair —

Bütün taşlar gibi vakarlı;
hapiste söylenen bütün türküler gibi kederli,
bütün yük hayvanları gibi hattal, ağır;
ve aç çocukların dargın yüzlerine benziyen elleriniz.

Arılar gibi hünerli, hafif,
sütlü memeler gibi yüklü,
tabiat gibi cesur,
ve dost yumuşaklıklarını haşin derilerinin altında gizleyen
ellerinız.

Bu dünya öküzün boynuzunda değil,
bu dünya ellerinizin üzerinde duruyor.
Ve insanlar, ah, benim insanlarım!
yalanla besliyorlar sizi,
halbuki açsınız
etle, ekmekle beslenmeğe muhtaçsınız.
Ve beyaz bir sofrada bir kere bile yemek yemeden doyasıya
göçüp gidersiniz bu her dalı meyva dolu dünyadan.

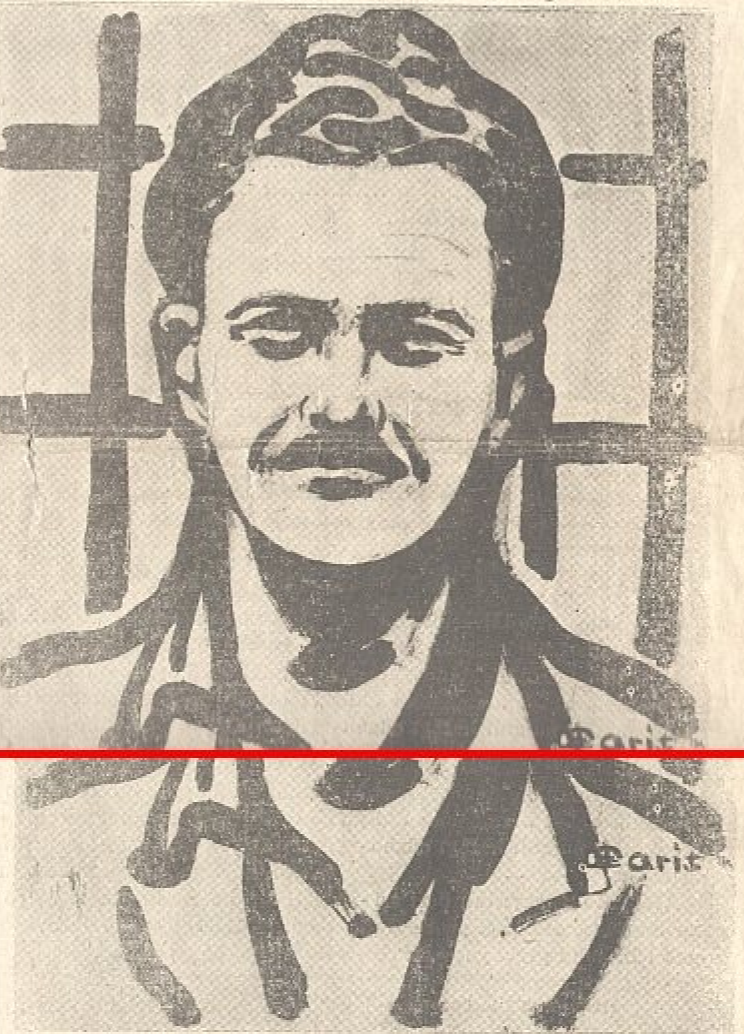
İnsanlar, ah, benim insanlarım!
hele Asyadakiler, Afrikadakiler
yakın doğu, orta doğu, Pasifik adaları,

İnsanlar, ah, benim insanlarım!
hele Asyadakiler, Afrikadakiler
yakın doğu, orta doğu, Pasifik adaları,

ve benim memleketlilerim,
Yani bütün insanların yüzde yetmişinden çoğu,
elleriniz gibi ihtiyar ve dalgınsınız,
elleriniz gibi meraklı, hayran ve gençsiniz.

İnsanlar, ah, benim insanlarım!
Avrupalım, Amerikalım benim
Cesur, atak ve unutkansın ellerin gibi,
ellerin gibi tez kandırılır,
kolay aldatılırsın...

İnsanlarım, ah benim insanlarım!
antenler yalan söylüyorsa eğer,
yalan söylüyorsa rotatifler,
kitaplar eğer yalan söylüyorsa,
duvarda afiş, sütunda ilân yalan söylüyorsa eğer,
beyaz perdede yalan söylüyorsa çıplak baldırları kızların,
rüya yalan söylüyorsa,
ninni yalan söylüyorsa
dua yalan söylüyorsa,
meyhanede keman çalan yalan söylüyorsa eğer,
yalan söylüyorsa umutsuz günlerin gecesinde ay ışığı,
eğer söz yalan söylüyorsa,
eğer renk yalan söylüyorsa,
eğer ses yalan söylüyorsa,
ellerinizden geçinen
ve ellerinizden başka her şey
herkes yalan söylüyorsa eğer,
elleriniz balçık gibi inatlı
elleriniz karanlık gibi kör,
elleriniz çoban köpekleri gibi aptal olsun
elleriniz isyan etmesin diyedir.
Ve zaten bu kadar az misafir kaldığımız
bu ölümlü, bu yaşanası dünyada
bu bezirgân saltanatı, bu zulüm
bitmesin diyedir.-

Beyannameyi dağıtan ÖĞRENCİLER ANLATIYOR

Beyannameyi dağıtırken şunu iyice öğrenmiş bulunuyoruz ki, haksever İstanbul halkı onu, umumiyetle zannedildiğinden ve gündelik gazetelerin göstermek istediğinden çok daha iyi tanıyor ve seviyor. «Memleketimizin bu en yavuz evlâdının» haksız ve kanunsuz olarak 13 yıldanberi hapiste çürütüldüğünü biliyor ve milletine yazarak canile pulladığı son istidasının, açlık grevinin mânasını gayet iyi kavramıştır ve onu kurtarmak için kanun çerçevesinde her şeyi yapmağa hazırdır.

Gözleri yaşlı ihtiyarlar «aşkolsun genç kızlarımıza» diyorlar ve neler yapabileceklerini soruyorlardı. Gençler «Nâzım ağabey için canımızı bile veririz» diyorlardı. Herkes beyannameyi alıp okuyor ve diğer bir tanıdığına okutmak için katlayıp cebine so-

(Devamı 2 nci sayfada)

İ Y T G D Toplantı yapıyor

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği «Nâzım Hikmetin kurtarılması» için açtığı kampanyayı, bütün baskı ve tehditlere rağmen, her an daha büyük bir kuvvetle yürütmektedir.

12.V.950 günü toplanan idare heyeti «Nâzım Hikmetin durumunu ve edebi kıymetini» belirtmek için 15.V.1950 Pazartesi günü saat 16-19 arasında Lâlelide Çiçek Palas salonunda bir kapalı toplantı yapılmasına karar vermiştir. Nâzımın kurtarılmasını istiyen bütün haksever halkımız bu toplantıya dâvet edilmektedir.

Arkadaş!

Bir kapalı toplantıya iştirak etmek senin en demokratik hakkındır. Bu hakkını kullan!

DIŞARDA BİR BAYRAK GİBİ DALGALANIRKEN ADI...

«Taranta Babuya mektuplar» dan

....

....

Düşün TARANTA-BABU
İnsan oğlunun yüreği
kafası
kolu
yedi kat yerin altından
çekip çıkarıp
öyle ateş gözlü çelik allahlar yaratmış ki
kara toprağı bir yumrukta yere serebilir,
yılda bir veren nar
bin verebilir.
Ve dünya öyle büyük,
öyle güzel
öyle sonsuz ki deniz kıyıları
her gece hepimiz
yan yana uzanıp yaldızlı kumlara
yıldızlı suların
türküsünü dinliyebiliriz...
Yaşamak ne güzel şey
TARANTA - BABU
yaşamak ne güzel şey...
Anlıyarak bir usta kitap gibi
bir sevda şarkısı gibi duyup
bir çocuk gibi şaşarak
YAŞAMAK...
Yaşamak:
birer birer
ve hep beraber
ipekli bir kumaş dokur gibi...
Hep bir ağızdan
sevinçli bir destan
okur gibi
YAŞAMAK...

....

....

YAŞAMAK...
Ne acaip iştir ki
bu ne mene gidiştir ki TARANTA-BABU
bugün bu
«bu inanılmıyacak kadar güzel»
bu anlatılamıyacak kadar sevinçli şey:
böyle zoı
bu kadar
dar
böyle kanlı
bu denlü kepaze...

Nâzım Hikmet'in Büyüklüğü

O, kendi mukadderatını, hayatiyle ve sanatiyle, memleketinin ve dünya halk kitlelerinin mukadderatına, kuruluşuna, kalkınmasına bağlamıştır

Bugün Nâzım Hikmete bütün dünya sanat ve edebiyat âlemi «Devrimizin en büyük şairlerinden biri» diyor. Nâzım Hikmet neden büyük bir şairdir? Çünkü yeni ve eski, ileri ve geri, şekil ve muhteva, danatkârın ferdiyeti ve cemiyetin tesirleri meseleleri gibi esas sanat dâvalarının müşahhasta, bir sanatkârın eserlerinde halledilmiş şeklini Nâzım'ın şiirlerinde görmek mümkündür. Bunun için Nâzım büyük bir şairdir.

Bununla beraber denilebilir ki Nâzımın en büyük ve mühim vasfı ileri bir sanatkâr oluşudur. Sanatta ilerilik, yeniliği ihtiva etmekle beraber, her yenilik bir ilerilik değildir,nasıl ki ilerilik de geçmişle bütün bağları koparmak ve inkâr etmek değildir. Her devirde ve her cemiyet sisteminde yarını yaratmakta olan gelişmeler ve bu gelişmelerde tarihî rolü oynıyan sınıf ve zümreler vardır. İleri sanat, cemiyetin bu gelişmesini ifade eden ve bu gelişmede müessir bir rol oynıyan sanattır.

Nâzım bu mânada gerçekten ileri bir sanatkârdır. Bugünün cemiyetlerinin gelişme seyri demokratik istikamettedir; halk hâkimiyetine, halkın maddi ve kültürel hayatının yükselmesine doğrudur. Nâzım kendi mukadderatını, hayatiyle ve sanatiyle, memleketinin ve dünya halk kitlelerinin mukadderatına, kurtuluşuna, kalkınmasına bağlamıştır. Nâzımın, eserleriyle kendi memleketinin sınırlarını aşmasının, dünya sanat âlemine girebilmesinin ve yarına mal olacak bir sanatkâr hüviyetine bürünebilmesinin sırrı buradadır. Nâzım, Türk köylüsünü, işçisini ve münevverini, bu halkın ıstırabını, didişme-

ya sanat âlemine girebilmesinin ve yarına mal olacak bir sanatkâr hüviyetine bürünebilmesinin sırrı buradadır. Nâzım, Türk köylüsünü, işçisini ve münevverini, bu halkın ıstırabını, didişme-

lerini ve ümitlerini ve bu memleketin tirenini, toprağını ve şehrini, asfaltını ve hapishanesini, hasılı bu memleketin insanını, ve tabiatını şiirlerine konu edinmiştir. Ve en mühimmi, bu tabiat ve insan realitesini doğru, hakiki veçhesile görmüş ve hakikî veçhesile ifade etmiştir. Aynı zamanda Nâzım, Türk köylüsünün ziftle sıvanmış çatlak tabanının ıstırabı kadar, gür sesile şarkısını söyliyemiyen Amerikalı zenci sanatkârın acısını da duymuştur. Destanlaştırdığı Türk halkının anti-emperyalist istiklâl savaşı kadar Çin, Hint ve diğer sömürgeler halkının da istiklâl mücadelelerine inanmıştır, onları da alkışlamıştır.

Bu noktada şöyle itiraz avazeleri duyar gibi oluyorum: **ileri sanatkâr mutlaka istismardan, halkın ıstırap ve mücadelesinden mi bahseder? Tabiat güzellikleri sanata konu olamaz mı? Bir şair aşka, sevgilisine dair yazamaz mı? Şüphesiz mesele bu kadar basit değil. Her şey sanata konu olabilir ve her şey **ileri sanata** konu olabilir. Diğer mevzular gibi deniz ve mehtap, gül ve bülbül, aşk ve yâr sanatkârın işliyeceği materyeldir, ham maddedir. Meselenin düğüm noktası, sanatkâr bu materyeli nasıl ele alıyor, hangi zaviyeden işliyor? oradadır. Aslını ararsanız sanatkâr doğrudan doğruya tabiat güzelliklerinden, aşktan, sevgilisinden bahsetmez. O bu mevzular karşısında kendi de farkında olarak veya olmıyarak belirli bir vaziyet almıştır; belirli bir görüş, düşünüş ve duyuş noktasından bu konuları ifade eder. İlerilik gerilik vasfı, konuların asıl kendisinde olmaktan ziyade, sanatkârın aldığı bu vaziyette, kabul ettiği görüş noktasındadır.

Cemiyette ileri gelişmelere uygun, bu gelişmelerin yarattığı, bir hayat, insan, aşk, güzellik, tabiat anlayışı vardır. Kısacası, cemiyet ve tabiat realitesini doğru olarak ifade eden bir bilgi ve fikir sistemi ve buna bağlı estetik ve ahlâki değerler vardır. Bu ileri görüş ve değerler bakımından aşkı ve tabiatı ifade eden sanat eserleri ileri sanat çerçevesine dahildir. Böyle bir fikir ve değer sisteminden ele alınıp işlenmek şartiyle insan ve insan-tabiat münasebetlerinin her cephesi, hayatın her safhası ve her çeşit insani tipi sanata konu olabilir. Konuların sınırı yoktur.

Bununla beraber, her cemiyet sisteminin ve her devrin kendine has dâvaları, bilhassa sivrilmiş meseleleri vardır. Bunlarla ilgili çeşitli konular sanatta, bilhassa ileri sanatta akislerini bulur. Her devrin sanatı bazı konularla bilhassa ilgilenir, meşgul olur. Her konu sanat için meşrudur ama, devrin sosyal şartlarına göre sanat bazı konular üzerinde dikkatini teksif eder, diğer bazılarını i-

devrin sosyal şartlarına göre sanat bazı konular üzerinde dikkatini teksif eder, diğer bazılarını i-

se ihmal eder. İleri sanat devrinin meselelerine hassas olan ve bu meselelerin doğru şekilde anlaşılmasına yardım eden sanattır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Nâzım Hikmetin kendi devrinin ve cemiyetinin meselelerine ve gidişine karşı gösterdiği hassasiyet büyüktür. Bununla beraber Nâzımda konu bakımından büyük bir genişlik ve çeşidlilik görülür. Nâzımdaki tabiata yakınlık ve sevgi ve tabiatı ifadedeki tazelik hangi gül ve bülbül, deniz ve mehtap şairinde vardır? Bugünkü şiirimizde «Karıma Mektuplar» dan daha sıcak, daha içten bir sevgi ifadesine nerede rastlanır? Ancak kırıntılarını öğrenebildiğimiz destanlarındaki çeşidli insan tiplerini, insan psikoloijisini anlayışı ve tabiat tasvirlerini başka hangi şairimiz veya romancımız verebildi? Ama Nâzımda konuların bu genişliği ve çeşidliliği hep tek bir büyük dâvanın etrafında toplanır, o dâvaya izafetle bir yer alır. Şiirlerinde işlediği konular birbirinden ayrı, «müteferrik» konular değildir. Tabiat sevgisi, aşk ruh tahlilleri, hep aynı esas görüşten ele alınmış, hep aynı büyük dâvaya yöneltilmiştir.

B. H.

HÜR GENÇLİK
ÖZEL SAYI
Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: **Nihat Sargın**
İdare yeri: İst. Süleymaniye, Mimar Sinan Cad, 114 Her türlü muhaberat: P. K. 47 Aksaray
Basıldığı yer: Osmanbey Matbası

muhaberat: P. K. 47 Aksaray
Basıldığı yer: Osmanbey Matbası

Annesi halktan imza istiyor

Oğlum NÂZIM HİKMET 13 senedenberi haksız yere hapishanelerde çürütülmektedir. Resmî makamlara yapılan müteaddit müracatlar bu adlî hatayı düzelt-

Oğlum NÂZIM HİKMET 13 senedenberi haksız yere hapishanelerde çürütülmektedir. Resmî makamlara yapılan müteaddit müracatlar bu adlî hatayı düzelt-

memiştir.

NÂZIM iki mayıstan beri aşikâr olan bu haksızlığı protesto etmek için açlık grevi yapıyor. Adli Tıbca da tesbit olunan hastalıklı vücudü buna daha ne kadar tahammül edecektir? Onun annesi ben, her an ölüme biraz daha yaklaşan oğlumun kurtarılması için, hayatını hizmetine koyduğu Türk halkından imza istiyorum. NÂZIM, buna lâyiktir.

CELİLE

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ğıtan üyelerden 20 genç şehrin muhtelif yerlerinde polis tarafından zorla yakalanarak, bir kısmı itile kakıla karakol ve oradan da müdüriyete götürülmüşlerdir. Yakalanan üyelerin arasında Derneğin Başkanı, Genel Sekreteri ve idare heyeti üyelerinden bir arkadaş ile 7 kız öğrenci bulunuyordu.

Bunlar, müdüriyette ayrı ayrı höcrelere tıkılmışlardır. Bir çoklarına bir iskemle bile verilmemiştir. Saatlerce taş üstünde kalmışlardır. Gece geç vakit ikametgâha rapten serbest bırakılan üyeler ertesi gün polis nezaretinde tekrar müdüriyete götürülmüşlerdir. Orada verdikleri karar göre, eğer tahliye edilmeyip de diğer bütün imkânlar ellerinden alınmış olursa, büyük şairi desteklemek üzere açlık grevi yaparak mücadelelerine devam edeceklerdi.

Perşembe günü akşamı, bütün üyeler serbest bırakılmışlardır.

Beyannamenin dağıtıldığı gün öğleden sonra emniyet memurları arama emri olmaksızın Dernek merkezini basmışlar, orada bulunan üyelerin bütün ısrarlarına rağmen, hattâ hüviyetlerini bile göstermemişlerdir.

Bütün bunlara rağmen üyeler tekrar, ellerindeki bütün kanunî ve gayri siyasî imkânları kullanarak mücadelelerine sonuna kadar devam edeceklerdir.

ÖĞRENCİLER ANLATIYOR

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

kuyordu. Bir çokları ise gönüllü olarak dağıtabilmek üzere bir miktar da kendilerine verilmesi için adetâ yalvarıyorlardı. Ve Üniversiteli aydın gençlerin onu sevmediği yolunda haberler yayınladıkları için gündelik gazetelere çatıyorlardı.

Herkesin gözünde onu kurtarmanın azmi okunuyordu.

Halk ve onun bağrından kopup gelen biz, aydın gençliğin şuuılu ve azimli gönül ve işbirliği bize bundan sonraki faaliyet ve teşebbüslerimiz için yeni bir güven ve cesaret verdi.

Doğru yoldayız ve sonuna kadar yürüyeceğiz.

VEDÂ

Hoşça kalın
dostlarım benim
hoşça kalın!
Sizi canımda
canımın içinde,
kavgamı kafamda götürüyorum.
Hoşça kalın
dostlarım benim
hoşça kalın!
Resimlerdeki kuşlar gibi
dizilip üstüne kumsalın,
mendil sallamayın bana;
istemez!
Ben dostların gözünde kendimi
boylu boyunca görüyorum...
A dostlar
a kavga dostu
iş kardeşi
a yoldaşlar a!
Tek hecesiz elveda!
Geceler sürecek kapının sürgüsünü,
pencerelerde yıllar örecek örgüsünü
Ve ben bir kavga şarkısı gibi haykıracağım
mapusane türküsünü.

Yine görüşürüz
dostlarım benim
yine görüşürüz...
Beraber güneşe güler,
beraber dövüşürüz...
A dostlar
a kavga dostu
iş kardeşi
a yoldaşlar a!
ELVEDA!..